

La cultura escolar en centres educatius d'educació primària que s'enfoquen cap al canvi educatiu: estudi de casos múltiple.

Judit Pladevall Vilavendrell

Tutora: Marina Tomàs Folch

Departament de Pedagogia Aplicada

Lliurament: 8 de juliol del 2019

Defensa: 18 de juliol del 2019

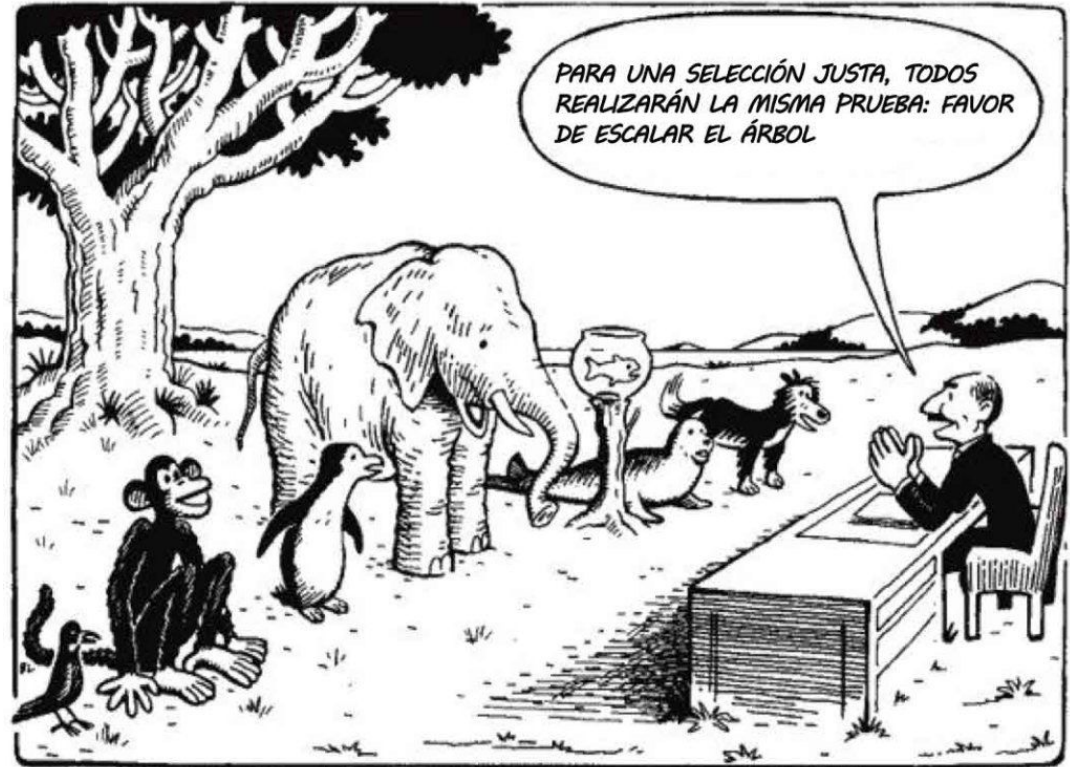
Màster universitari de recerca en educació
Especialitat de Desenvolupament i Gestió de les Organitzacions per al Canvi
Universitat Autònoma de Barcelona

ÍNDEX

Motivació
Objectius
Marc teòric
Marc metodològic
Anàlisi de resultats
Conclusions

MOTIVACIÓ

Bauman, (2009); Delors, (1996); Robinson, (2017).

OBJECTIUS

O.G. Identificar les característiques culturals comunes entre centres educatius d'educació primària que s'enfoquen cap al canvi educatiu, i com a tal formen part del Programa Escola Nova 21, a la comarca del Bages.

O.E.1. Identificar els elements de la **cultura organitzativa** que caracteritzen els tres centres seleccionats que s'enfoquen cap al canvi educatiu.

O.E.2. Identificar els elements de la **cultura innovadora** que caracteritzen els tres centres seleccionats que s'enfoquen cap al canvi educatiu.

O.E.3. Comparar la cultura escolar dels tres centres analitzats, bo identificant aquells elements comuns i divergents de la cultura escolar que afavoreixen la innovació i els canvis educatius per a la millora.

MARC TEÒRIC

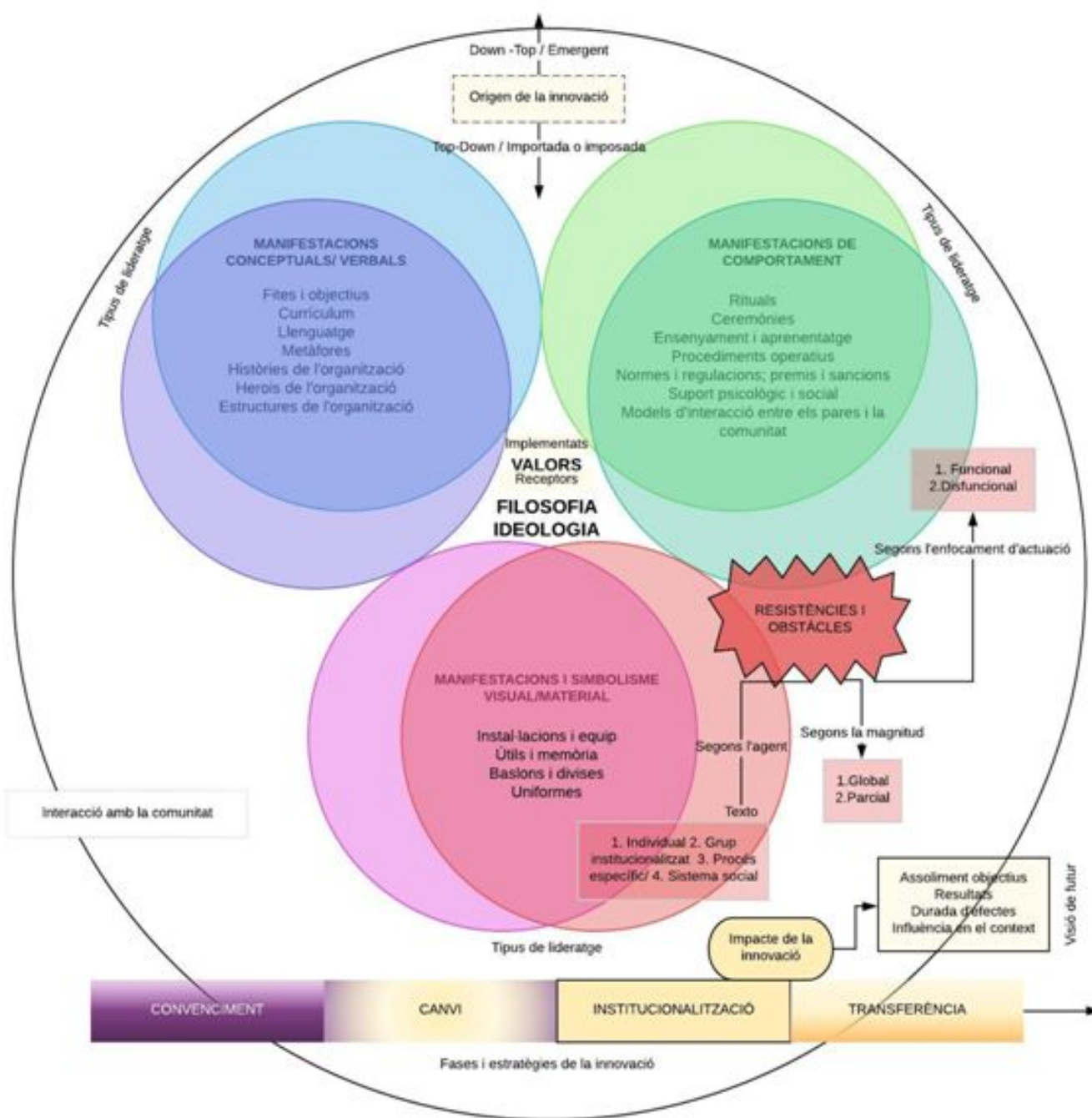

Nichols, (1983); Bolívar, (1999); Viñao, (2001); Tomàs, Borrell, Castro, Feixas, Bernabeu, i Fuentes (2010); Sánchez Ramón, (2005); Tejada, (2008); De La Torre,(1994); Escudero, J.M. (1992).

Elías, (2015); Armengol, (1999); Schein, (1985); Armengol, Gairín, Gimeno, Gradaïlla, Martínez, Oliver, Pérez, Royo i Tomàs, (2003); Viñao, (2002); Beare, Caldwell, i Millikan, (1992).

Soler, (2009); Llei 10/2015, del 19 de juny; Llei 12/2009, del 10 de juliol; Tejada, i De La Torre, (1995); Pérez, D. (2019).

Dimensions i manifestacions per a l'estudi de les innovacions i la cultura organitzativa, d'elaboració pròpia a partir de Beare, Caldwell i Millikan (1992) i Tomàs, Borrell, Castro, Feixas, Bernabeu i Fuentes (2010).

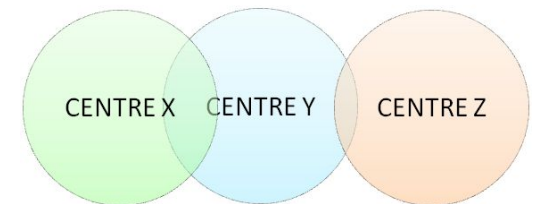

MARC METODOLÒGIC

PARADIGMA	METODOLOGIA	MÈTODE	DISSENY	TÈCNIQUES
Interpretatiu	Qualitativa	Estudi de casos múltiple		<p>Anàlisi de webs i documents</p> <p>Observació sistèmica</p> <p>Entrevista semiestructurada</p>

Carbonell, Hernandez,
 Sanchez-Cortes, Sancho,
 Simo,Tort, (1993); Stake,
 (1998); Santos
 Guerra,(1995);
 Chalkiadaki, (2018)

- No probabilístic de tipus intencionat.
- Criteris per a la selecció.
 - ◆ Escola Nova 21
 - ◆ Bages (Xarxa local Bages MMA)
 - ◆ EP
 - ◆ Públic
 - ◆ Particularitat.

ANÀLISI DE RESULTATS

RECOLLIDA DE DADES

- Calendarització (abril - maig)

CENTRE Z		
CAP DE SETMANA	Anàlisi de documents: PEC, Pla Anual, Memòria i Projecte propi del centre.	Anàlisi de documents: PEC, Pla Anual i Projecte propi del centre.
Dilluns 27	Observació (4t, 5è, 6è) Entrevista mestra/e	
Dimarts 28	Observació (1r, 2n, 3r) Entrevista mestra/e	
Dimecres 29	Observació (4t, 5è, 6è)/ Observació (1r, 2n, 3r) --> Bosc	
Dijous 30	Entrevista membre equip directiu Observació general --> De 9:30 a 10:30h (1r, 2n, 3r) --> Recull bosc	

TRACTAMENT DE DADES

Manifestacions conceptuals i verbals
Manifestacions de comportament
Manifestacions i simbolismes, visuals i materials
Origen de la innovació
Valors
Lideratge
Fases i estratègies en el procés d'innovació
Resistències i obstacles
Impacte de la innovació*
Visió de futur
Altres dades

ANÀLISI DE DADES → Anàlisi interpretativa

Objectius	Dimensions d'anàlisi	Instruments					
		Web	PEC	PA	Proj. inn.	Obs General	
G.	OE. 1.	Manifestacions conceptuals i verbals	X	X	X	X	X
		Manifestacions de comportament					X
		Manifestacions i simbolismes, visuals i materials					X
G.	OE. 2.	Origen de la innovacions		X	X	X	
		Valors	X	X	X	X	
		Lideratge	X	X	X	X	
		Fases i estratègies en el procés d'innovació					
		Resistències i obstacles					X
		Impacte de la innovació*	X	X	X	X	X
		Visió de futur					

Anàlisi documental	Web	Taula comparativa entre les webs.
	PEC, PA, PC	Matriu d'informació.
Observació sistèmica		Matriu d'informació.
Entrevistes		Tractament de dades amb N-Vivo.

ANÀLISI DOCUMENTAL

- Llistat de documents disponibles del centre.
- Taula descriptiva de les pàgines webs.
- Matriu d'informació per l'anàlisi de documents.

Centre	X			Y			Z	
Dimensions d'anàlisi	PEC	PA	PC	PEC	PA	PC	PEC	PC
Manifestacions conceptuals/verbals (llengua i herois)	Equip, comunitat, emocions, canvis, junts. Referents del context proper i llunyà en frases que apareixen a cada capítol.	Millorar, formació. Fites i objectius clares.		Inclusiva, innovadors, cohesió social, imatge exterior, oberta, comunitat. Defineix missió, valors, objectius, línia metodològica..	"innovar per incloure", comunitat educativa. Xavier Onrubia, proves CB,...	-	Comunitat educativa, projecte viu, procés participatiu, obert, calma, respecte... Molts referents.	Descobrir, explorar, sortir, obert,... Heike Freire.

RESULTATS

Web molt completa i actualitzada.

Web competativa pel dia a dia, poca documentació actualitzada.

Blog centre actualitzat. Blog ZER poc complet.

PEC (2019)
Referències a EN21 i referents.

PEC (2016); **PA. MAGNET** (no propi)

PEC (en elaboració: molts referents)
PA (no propi)

OBSERVACIÓ GENERAL I AULES

→ Matrius d'informació

	Centre		
Dimensions d'anàlisi	X	Y	Z
Manifestacions conceptuals i verbals	<p>Sinceritat i coherència, alt grau de reflexió en la planificació conjunta del currículum, s'actua a partir de la reflexió.</p> <p><u>Llenguatge</u>: Reptes, estratègies, formacions, preguntes.</p> <p><u>Herois</u>: Cartells al centre sobre l'evolució a l'Escola Nova 21. A partir de l'equip > ED > Altres referents.</p>	<p>Alt grau d'implicació per part dels docents, tot i que cada docent actua diferent dins la seva aula. Totes les propostes són consensuades pel cicle.</p> <p><u>Llenguatge</u>: Benvinguts, acollir, estimar, jugar, calma, menjar, "eduquen amb el cor, creixem junts", codocència.</p> <p><u>Herois</u>: No tots els docents coneixen els referents de l'escola, tot i que tots volen construir la seva identitat com a escola.</p>	<p>La implicació és alta però a graus diferents, els que es queden al centre més. Els canvis en el personal comporta inestabilitat en el projecte.</p> <p><u>Llenguatge</u>: Aniversari, reflexió,</p> <p>L'escola és molt nova.</p>

CURS	2n						4t						
	X		Y		Z		X		Y		Z		
CENTRE	Productes mínims viables		Espais matemàtics + llengües		Activitat reciclatge + Bosc		Llengua + mates (desdobl. anglès)		Repàs projecte + Espais mates		Lectura i llengua + Música		
OBSERVACIÓ	O1	O2	O1	O2	O1	O2	O1	O2	O1	O2	O1	O2	
Paper docent													
a. Dona pautes.	X				Acompaña.		X	X	X				
b. Negocia criteris.		X							X				
c. Imposa criteris.													
d. Facilita informació.	X	X	X				X	X	X	X		X	X
e. Facilita recursos.	X	X	X	X				X	X	X	X	X	X
f. Aclara dubtes.	X	X	X	X				X	X	X	X	X	X
g. Planteja qüestions.	X	X											
h. Supervisa activitat.	X							X	X	X			

Alt grau de reflexió, EN21, imatge cuidada, Evidència de canvi

Implicació amb actuacions diferents, centre molt gran, codocència.

Implicació a graus diferents, proximitat entron, visió infant.

ENTREVISTES SEMIESTRUCTURADES → N-Vivo.

CENTRE	X		
DIMENSIONS D'ANÀLISI	X. EDD	X. EM	OBSERVACIONS
Manifestacions conceptuals i verbals	Referència 1 - Cobertura 0,31% L'hem creat amb la col·laboració dels diferents membres de la comunitat educativa, des del punt de vista de mestres, alumnat i famílies a través de dinàmiques que ens han generat amb el Programa Escola Nova 21	Referència 1 - Cobertura 0,06% El vam canviar ara amb el nou equip directiu Referència 2 - Cobertura 0,18% Des de que estem amb EN21	El PEC és nou des de que l'equip creat col·labora i conserve les idees dels membres de la

ED empodera, concens, reflexió, referents, EN21

CENTRE	Y		
DIMENSIONS D'ANÀLISI	Y.EED	Y.EM	OBSERVACIONS
Manifestacions conceptuals i verbals	Referència 1 - Cobertura 0,14% nosaltres des de que estem a l'equip directiu el revisem. Al PEC hi ha la ideologia de l'escola Referència 2 - Cobertura 0,06% crec que és més interessant concretar la PGA	Referència 1 - Cobertura 0,15% Sé que l'equip directiu el revisa cada any, i si hi ha alguna cosa que canvia ho expliquen al claustre Referència 2 - Cobertura 0,06%	El PEC és la ideologia de l'escola cada any que directiu concretar es basen molt en el PGA.

Aspectes per a revisar: normes, codocència, molts docents

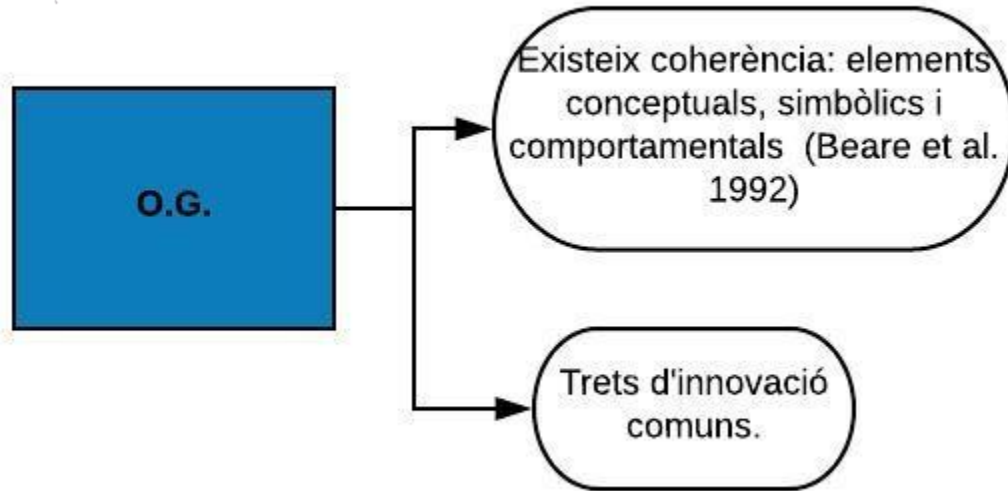
CENTRE	Z		
DIMENSIONS D'ANÀLISI	Z. EED	Z. EM	OBSERVACIONS
Manifestacions conceptuals i verbals	Referència 1 - Cobertura 0,15% fèiem servir el de ZER, que és el que fan a les escoles rurals, però no hi ha una especificació de l'escola Referència 2 - Cobertura 0,07% els mestres que som fixes, que seguirem fent el PEC Referència 3 - Cobertura 0,03% tenim petits documents Referència 4 - Cobertura 0,08% Reflexió, sempre en els claustres comencem amb	Referència 1 - Cobertura 0,02% Està en revisió Referència 2 - Cobertura 0,07% de cara a l'any que ve el volen tenir ja acabat. Referència 3 - Cobertura 0,02% Jo ho desconec Referència 4 - Cobertura 0,04% al PEC hi ha molts autors	Existeix el PEC de la ZER, els mestres l'ajusten i s'ha creat un centre molt referenciat amb autos i altres models, basat en la reflexió. Viuen l'escola com casa, com una família agradable

Identitat marcada, resistències als canvis, canvis plantilla docent

COMPARACIÓ RESULTATS

Centre	X	Y	Z
	Web		
	Complerta i actual	Actual, no hi ha tots els document	Actualitzat, personal
	Disponibilitat docs.		
	Alta	Alta (no tots al web)	Mitjana (en construcció)
Manifestacions conceptuals verbals	Documents		
	la referència constant de l'Escola Nova 21,	Tots però no públics ni actuals.	-
	Observació general		
	Sinceritat i coherència, Reflexió i debat ED líders	Cada docent actua diferent dins la seva aula "eduquen amb el cor, creixem junts", Benvinguts, acollir. Les incoherències apareixen en les normatives entre docents i en la incoherència entre discurs i pràctica d'algun docent del centre.	implicació és alta però a graus diferents--> Canvis en el personal.
	Entrevistes		
	PEC marca la ideologia, resultat de procés participatiu. ED líders + referents Suport EN21.	PEC marca la ideologia, Importància PGA.	Compromís e crear el PEC nou. Adaptació.

CONCLUSIONS

O.E.1. Cultura organitzacional

FORMA	Força coherències entre manifestacions culturals. Estan augmentant la intensitat cap a la cultura innovadora.
CONTINUT	<p>Manifestacions conceptuals i verbals: Alt nombre de referents, reflexió, participació i institucionalització.</p> <p>Manifestacions de comportament: lideratges.</p> <p>Manifestacions i simbolismes, visuals i materials: importància de la imatge.</p>

Hargreaves et al. (citat per Bolívar, 1993)

O.E.2. Cultura innovadora

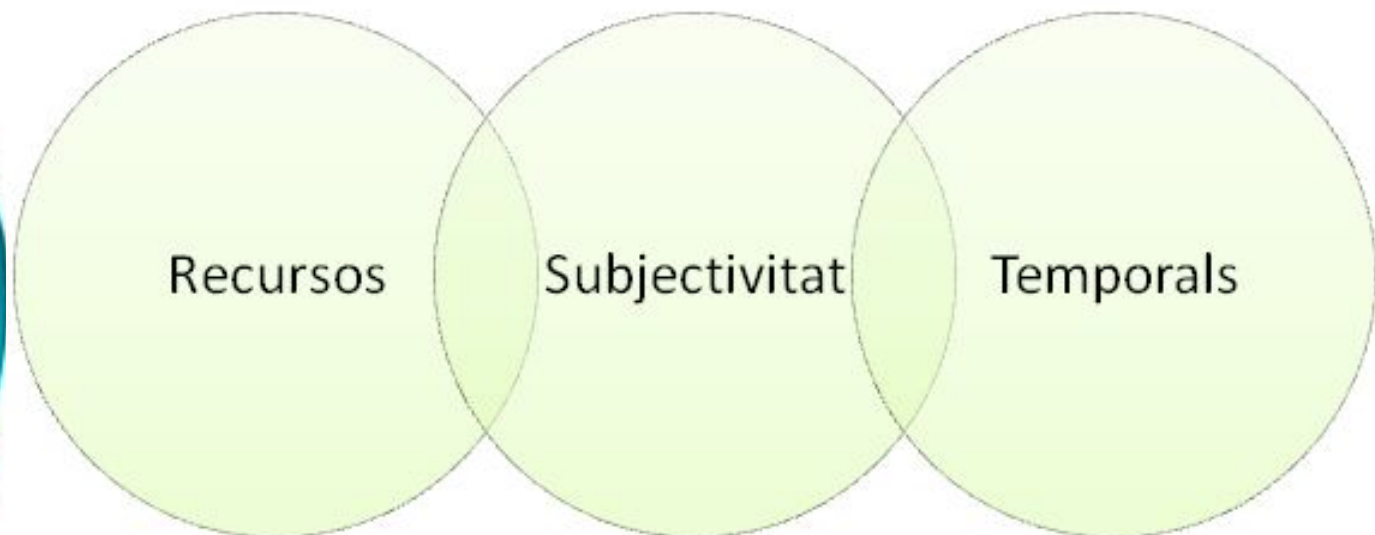
Origen de la innovació	<i>Down-Top</i>
Valors	Compartits de canvis profunds.
Lideratge	Interns, constants, situacionals i transformacionals
Fases i estratègies en el procés d'innovació	Fase inicial i executiva en el procés d'innovació
Resistències i obstacles	Existeixen.
Impacte de la innovació*	Canvis tenen impacte.

O.E.3. Elements comuns i divergents

- MacDonal (citat per Carbonell, et al., 1993)
- Cada escola crea la seva pròpia cultura:
 - Inestabilitat en la plantilla docent
 - Quantitat de docents
 - Trajectòria pedagògica del centre
 - Quantitat i qualitat d'ajudes i suport extern

LIMITACIONS

FUTURES OBERTURES

Moltes gràcies!

Preguntes?

Algunes referències bibliogràfiques

Armengol Asparó, C. (1999). *La cultura organitzacional en els Centres Educatius de Primària*. (Tesis doctoral). Recuperat de <https://www.tesisenred.net/handle/10803/5051>

Beare, H., Caldwell, B. J., i Millikan, R. H. (1992). *Cómo conseguir centros de calidad*. Barcelona: La Muralla.

Bolívar, A. (1999). *Cómo mejorar los Centros Educativos*. Madrid: Síntesis.

Chalkiadaki, A. (2018). School Culture and Change in the Context of the Greek Public Primary Education: Under the Circumstances of the 21st Century. Recuperado de <https://www.educacion.gob.es/teseo/irGestionarConsulta.do>

De La Torre, S. (1994). *Innovación curricular. Proceso, estrategias y evaluación*. Madrid: Dykinson.

Elías, M. E. (2015). La cultura escolar: Aproximación a un concepto complejo. *Revista Electrónica Educare*, 19(2), 285-301. doi: <http://dx.doi.org/10.15359/ree.19-2.16>

Escudero, J.M. (1992). Innovación y desarrollo organizativo de los centros escolares. *En II Congreso Interuniversitario de Organización Escolar*: Sevilla.

Carbonell, J., Hernandez, F., Sanchez-Cortes, E., Sancho, J. M., Simo, N., Tort, A.(1993). *Aprendiendo de las innovaciones en los centros. La perspectiva interpretativa de investigación aplicada a tres estudios de casos*. Madrid: Ministerio de Educación.

Marc de la innovació pedagògica a Catalunya. (2017) Generalitat de Catalunya. Departament d'Ensenyament. Recuperat de: http://xtec.gencat.cat/web/.content/innovacio/marc_normatiu/documents/marc_dinno_vacio_pedagogica.pdf

Nichols, A. (1983). *Managing educational innovations*. Londres: Allen & Unwin.

Sánchez Ramón, J.M.(2005). La innovación educativa institucional y su repercusión en los centros docentes de Castilla-La Mancha REICE. *Revista Iberoamericana sobre Calidad, Eficacia y Cambio en Educación*, 3, (1), 638-664.

Llei 12/2009, del 10 de juliol, d'educació. (DOGC núm. 5422 - 16/07/2009).

Llei 10/2015, del 19 de juny, de formació i qualificació professionals. (DOGC núm. 6899 - 25/06/2015).

Santos Guerra, M.Á. (1995). Cultura profesional del docente. *Revista Investigación en la Escuela*, 26, 37-45.

Schein, E. H. (1985). *Organizational Culture and Leadership*. San Francisco, CA: Jossey-Bass.

Stake, R. E. (1998). *Investigación con estudio de casos*. Ediciones Morata.